

Προφήτης Ηλίας - Οροπέδιο Πάρνωνα

Δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

«Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνιτσας». Αναδιαμόρφωση της υφιστάμενης έκθεσης του ΚΠΕ Καστάνιτσας, ώστε να παραδοθεί μια μικρή θεματική Έκθεση όπου θα παρουσιασθεί η ιστορία της Καστάνιτσας, έχοντας ως άξονα την αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία των ανθρώπων της με το φυσικό της περιβάλλον.

«Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα» & «Σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή & εγκατάσταση της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα». Δημιουργία Κέντρου Ενημέρωσης του Φ.Δ., στο πρώην Δημοτικό Σχολείο Βασκίνας, στο κέντρο του Παραδοσιακού οικισμού Λεωνιδίου όπου θα δημιουργηθεί έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος με βασικό θέμα την ανάδειξη του χλωριδικού πλούτου της Π.Π.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Προγράμματα περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης (ξεναγήσεις επισκεπτών/σχολικών μονάδων στα ΚΠΕ του Φ.Δ. και στην Π.Π., επισκέψεις στα Σχολεία της Π.Π.),
- Ενημερωτικές Συναντήσεις (περιλαμβάνει συναντήσεις με την τοπική κοινωνία),
- Εκδηλώσεις εορτασμού ημερών με παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον (περιλαμβάνει δράσεις παρατήρησης ορνιθοπανίδας, εθελοντικών καθαρισμών ακτών και οικολογικά ευαίσθητων περιοχών, συμβολικές δενδροφυτεύσεις σε σχολεία της Π.Π., περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά, συμμετοχή σε τοπικές γιορτές, όπως η Γιορτή Καστάνου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας).

ΜΕΣΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ, ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

«Πρόγραμμα για την Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας»: α) παραγωγή ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σποτ και ταινιών, β) υλοποίηση ενημερωτικών ημερίδων και διημερίδας, γ) προμήθεια και εγκατάσταση περίπου εκατό (100) πληροφοριακών πινακίδων διαφόρων τύπων (κατεύθυνσης, απαγόρευσης, ενημέρωσης, οριοθέτησης και επεξηγήσεως θέας) σε επιλεγμένα σημεία της Π.Π.

«Παραγωγή Εντύπων και Υλικών Ενημέρωσης – Ευαισθητοποίησης»: α) υλικά προώθησης και προβολής, β) φυλλάδιο με μέτρα προστασίας και ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, γ) χάρτης, δ) «Το Αλφαβητάρι του Πάρνωνα», ε) ενημερωτικό εγχειρίδιο, στ) οδηγός εναλλακτικού τουρισμού και ζ) οδηγός χλωρίδας της Π.Π.

ΠΡΩΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Ο Φορέας έχει συγκροτήσει ένα οργανωμένο μητρώο εθελοντών και έχει αναπτύξει σταθερές συνεργασίες με υφιστάμενες ομάδες εθελοντών, για την προστασία και την ανάδειξη της περιοχής. Οι εγγεγραμμένοι εθελοντές εμπλέκονται στις δράσεις του Φ.Δ. και συμμετέχουν σε ειδικά επιμορφωτικά σεμινάρια.

Ευρωπαϊκή εθελοντική υπηρεσία – European Voluntary Service

Ο Φορέας κατά το έτος 2014 υποδέχτηκε πέντε εθελοντές από το εξωτερικό στο πλαίσιο του σχεδίου με τίτλο «Διατήρηση, ενημέρωση και παρακολούθηση στην Προστατευόμενη Περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου». Όλοι οι εθελοντές ενεπλάκησαν με εργασίες που σχετίζονταν με όλες τις δράσεις που υλοποιεί ο Φ.Δ.Ο.Π.Υ.Μ. Στους εθελοντές της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας προστέθηκαν και άλλοι τρεις νέοι εθελοντές από το εξωτερικό που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους στον τομέα του περιβάλλοντος.

Κανόνες Ορθής Συμπεριφοράς Επισκεπτών της Προστατευόμενης Περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου

■ Σταθμεύστε το όχημα σας σε χώρους στάθμευσης και περπατήστε όσο περισσότερο μπορείτε στη φύση. Η περιοχή θα αποκαλύψει εύκολα τις ομορφίες της και τα μυστικά της αν έρθετε σε επαφή μαζί της.

■ Μην αφήνετε το ίχνος σας μετά την αποχώρησή σας. Συγκεντρώστε με επιμέλεια τα απορρίμμάτα σας και φεύγοντας τοποθετήστε τα σε κάδους απορριμμάτων. Είναι μέλημα του καθενός μας να διατηρήσουμε καθαρό το φυσικό περιβάλλον.

■ Αποφεύγετε να χρησιμοποιείτε απορρυπαντικά (π.χ. σαπούνι) ή άλλες χημικές ουσίες που ρυπαίνουν ή απειλούν τα ευαίσθητα οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής, όταν κάνετε στάση σε πηγές, ρυάκια ή ποτάμια.

■ Αποφεύγετε τη δυνατή μουσική, τις φωνές, την πρόκληση δυνατών θορύβων και γενικά την όχληση. Η φύση παίζει τη δική της μοναδική μουσική. Απολαύστε τη.

■ Η χάραξη φλοιών δέντρων, η παρενόχληση φωλιών πουλιών και το κόψιμο βοτάνων ζημιώνουν το περιβάλλον και απαγορεύονται από τη Δασική Νομοθεσία.

■ Μην παίρνετε μαζί σας σπόρους φυτών, μικρά φυτά για μεταφύτευση σε κήπους, γλάστρες, κ.λπ. ή είδη ζώων. Αποφεύγετε να κόβετε λουλούδια και φυτά καθώς μπορεί εν αγνοία σας να επιδράσετε σε βάρος κάποιου σπάνιου, ενδημικού είδους χλωρίδας της περιοχής του όρους Πάρνωνα.

Τυτώ - Tyto alba

Πέρα από τους Κανόνες ... σας προτρέπουμε

■ να περιηγηθείτε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα.

■ να χρησιμοποιήσετε τα ενημερωτικά φυλλάδια και τους χάρτες της περιοχής προκειμένου να ενημερωθείτε για τη μεγάλη οικολογική και πολιτιστική αξία, καθώς επίσης και για την πανίδα και τη χλωρίδα της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα - Μουστου.

■ Αν αναγνωρίσετε κάποιο σπάνιο είδος φυτού ή ζώου ενημερώστε σχετικά τον Φορέα Διαχείρισης.

■ Προσέξτε μην δημιουργήσετε εστία φωτιάς σε περιοχές που μπορεί να προκληθεί πυρκαγιά. Αν αντιληφθείτε πυρκαγιά, ειδοποιήστε αμέσως την Πυροσβεστική Υπηρεσία ή την πλησιέστερη τοπική αρχή.

■ Προτιμάτε τη λήψη φωτογραφιών από τη συλλογή λουλουδιών, φυτών και ζώων. Μην καταστρέφετε τα οικοσυστήματα τους.

■ Σε περίπτωση που θέλετε να κινηθείτε στις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας ή Προστασίας της Φύσης, ενημερωθείτε από τον Φορέα Διαχείρισης για επιπρόσθετους περιορισμούς και απαγορεύσεις.

■ Γίνετε από ένας απλός επισκέπτης του όρους Πάρνωνα ή της λιμνοθάλασσας Μουστου, συμμετοχος, ενεργός πολίτης στην προσπάθεια προστασίας του περιβάλλοντος.

■ Σε περίπτωση που αντιληφθείτε οποιαδήποτε παράνομη δραστηριότητα εις βάρος του φυσικού περιβάλλοντος, ειδοποιήστε αμέσως τις αρμόδιες αρχές:

- Δασαρχείο Κυνουρίας τηλ. 27550 23880
- Δασαρχείο Σπάρτης τηλ. 27310 26511
- Πυροσβεστική Υπηρεσία τηλ. 199
- Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστου τηλ. 27550 22021

ΕΠΙΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε. - www.eptalofos.gr

Συστάδα δενδρόκεδρου (Juniperus drupacea)

Γνωριμία με την...

Καστανόδασος Καστάνιτσας

Καταρράκτης Λεπίδας - Αγ. Ιωάννης Κυνουρίας

Οροπέδιο
Προφήτη Ηλία

Προστατευόμενη Περιοχή 'Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστου

Έκταση:

1.140.892 στρέμματα (114.892 Ha)

Νομοί:

Αρκαδίας και Λακωνίας

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Άστρος Αρκαδίας, Τ.Κ. 22001
Τηλ.: 27550 22021
Φαξ: 27550 22806
e-mail: info@fdparmonas.gr
www.fdparnonas.gr

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013»
«Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστου»

Ευρωπαϊκή Ένωση - ΕΤΠΑ

«Καινομικές δράσεις, τούμε το αποτέλεσμα»

ΕΣΠΑ 2007-2013

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης Καστάνιτσας

Η Καστάνιτσα είναι το αρχαιότερο Τσακωνοχώρι του Πάρωνα με ιστορία επτά και πλέον αιώνων. Είναι κτισμένη πάνω σε έναν στενόμακρο λόφο, σε υψόμετρο 850 μ. και έχει περίπου 250 σπίτια. Η Καστάνιτσα ήταν ονομαστή για την παραγωγή της σε ασβέστη, από όπου πήρε το χρώμα της, όπως επίσης και για τα κάστανά της που πιθανόν της έδωσαν το όνομα της. Το χωριό διατηρεί αναλλοίωτα στοιχεία της Τσακωνικής παράδοσης με τα χαρακτηριστικά πυργόσπιτα και οι ηλικιωμένοι κάτοικοι του μιλούν την Τσακωνική διάλεκτο. Έχει χαρακτηριστεί ως **Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους** και από το 1967 έχει ανακηρυχτεί **Παραδοσιακός – Διατηρητέος Οικισμός** με ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά.

Το μεγάλο καστανόδασος που την περιβάλλει έχει έκταση 4.500 στρ. και στο παρελθόν η παραγωγή έφτανε τους 400 τόνους. Από το 1983 διοργανώνεται το τελευταίο Σαββατοκύριακο κάθε Οκτώβρη η **Γιορτή Καστάνου**, με ριζές από τα τέλη του 18ου αιώνα. Μια γιορτή που έχει εξελιχθεί ως μία από τις σημαντικότερες εκδηλώσεις τοπικών προϊόντων στην Ελλάδα και κάθε χρόνο αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών.

Το **Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας** στεγάζεται στο κτήριο όπου λειτουργήσε το Δημοτικό Σχολείο του χωριού το οποίο είναι κτισμένο το 1870. Οι επισκέπτες στο Κέντρο Ενημέρωσης μπορούν να ενημερωθούν για την προστατευόμενη πε-

ριοχή με έμφαση στη μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρωνα, για τα φυσικά μνημεία της περιοχής, για την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και τα κυριότερα αξιοθέατα της, αλλά και για την Τσακωνική διάλεκτο. Η επίσκεψη στο Κέντρο Ενημέρωσης μπορεί να συνδυαστεί με μια βόλτα στον παραδοσιακό οικισμό και στα ερείπια του Βυζαντινού Πύργου που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού με πανοραμική θέα σε όλο τον οικισμό, αλλά και με περιήγηση σε μονοπάτια που διασχίζουν το περίφημο, από άποψη φυσικής ομορφιάς, καστανόδασος.

Καστάνιτσα Αρκαδίας

Βαυαρικό κανάλι υγροτόπου Μουστού

Κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης Άστρους

Η **Λιμνοθάλασσα Μουστού** φιλοξενεί πλούσια βιοποικιλότητα, ισχυρό θέλγητρο για τον επισκέπτη. Λόγω του νερού και της βλάστησης, καθώς και της παράκτιας τοποθεσίας της, προσελκύει πανίδα αξιόλογη και ενδιαφέρουσα από επιστημονικής απόψεως. Η περιοχή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη διαχείριση και μετανάστευση υδρόβιων, αρπακτικών και στρουθιομορφων πτηνών, καθώς βρίσκεται πάνω στο μεταναστευτικό διάδρομο των ανατολικών ακτών της Ελλάδας. Αποτελεί την κυριότερη περιοχή διαχείρισης υδρόβιων πουλιών στην Ανατολική Πελοπόννησο. Επιπλέον καταγράφεται ποικιλία ειδών ερπετών, αμφιβίων, μικρών θηλαστικών και ψαριών στη λιμνοθάλασσα Μουστού και τις παρακείμενες τάφρους της.

Η λιμνοθάλασσα Μουστού σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει ενταχθεί στο Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 (NATURA 2000) ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (με κωδικό GR2520003) σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΕ. Σε εθνικό επίπεδο, η λιμνοθάλασσα Μουστού έχει οριστεί ως **Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης** (2.II: Υγρότοπος Μουστού) και ως **Περιοχή Προστασίας της Φύσης** (4.I: Περιοχή Προστασίας υγροτόπου Μουστου) [σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ’ αριθμ. 33999 (ΦΕΚ 353/ΑΠΠ/6.9.2010), και τροποποιήσεις αυτής, όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5.γ. του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)] και ως **Καταφύγιο Άγριας Ζωής** (ΦΕΚ 329/Β/28-03-2001).

Στο **Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους** ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για τις λειτουργίες που επιτελούνται στον

Κορμοράνος - Phalacrocorax carbo

υγρότοπο Μουστού οι οποίες είναι ποικίλες και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη στήριξη της πανίδας, την αποθήκευση νερού, την τροποποίηση πλημμυρικών φαινομένων κ.ά. Από τις λειτουργίες του οικοσυστήματος προκύπτουν οι υγροτοπικές αξίες, όπως η υψηλή βιοποικιλότητα, η αντιπλημμυρική, η αντιδιαβρωτική και άλλες, όπως είναι η επιστημονική και η εκπαιδευτική.

Η ξενάγηση στο Κέντρο μπορεί να συνδυαστεί με περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, θεματικές παρουσιάσεις, πεζοπορίες σε μονοπάτια και δραστηριότητες που στοχεύουν στη γνωριμία με τη φύση.

Κέντρο περιβαλλοντικής ενημέρωσης Αγίου Πέτρου

«**Πάρνωνας**», όνομα πανάρχαιο που σημαίνει «Λαμπερό Βουνό». Η ετυμολογία του ονόματος συνδέεται με τη ρίζα παρνα-(parna) που είναι προελληνική. Προέρχεται από την ίδια ρίζα με τις ονομασίες της Πάρνηθας και του Παρνασσού. Το βουνό είναι γνωστό και ως «Μαλεβός» ή «Κρόνιον Όρος», δηλαδή το ιερό βουνό του Κρόνου. Οι οροσειρές του που ξεπερνούν σε ύψος τα 1.500 μ. είναι περισσότερες από δέκα με ψηλότερη τη Μεγάλη Τούρλα με 1.934 μ. υψόμετρο. Η χλωρίδα του δεν είναι ακόμα πλήρως γνωστή, ωστόσο περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό φυτών που πιθανότατα υπερβαίνει τα 1.000 είδη, από τα οποία πολλά είναι απειλούμενα, ενδημικά και προστατευόμενα. Περιμετρικά της Μονής Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, το είδος *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρος), απαντά ως κυρίαρχο είδος σε αμιγείς ή μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) και κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*). Πρόκειται για ένα σπάνιο είδος το οποίο απ’ όλη την Ευρώπη και την Ελλάδα εμφανίζεται μόνο στην περιοχή του Πάρωνα, ως αμιγής συστάδα.

Οι Κορυφές Όρους Πάρωνα και η περιοχή Μονής Μαλεβής, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουν ενταχθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 ως **Ειδική Ζώνη Διατήρησης** (με κωδικό GR2520006). Σε εθνικό επίπεδο, έχει ορισθεί ως **Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης** (2.I: Συστάδα δενδρόκεδρου Μονή Μαλεβής) και ως **Περιοχή Προστασίας της Φύσης** (3.IV: Σημαντική περιοχή χλω-

Καρπός δενδρόκεδρου - Juniperus drupacea

ρίδας Κορυφών Πάρωνα) [σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ’ αριθμ. 33999 (ΦΕΚ 353/ΑΠΠ/ 6.9.2010), και τροποποιήσεις αυτής, όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5.γ. του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)] και ως **Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης** (ΦΕΚ 121Δ/1980).

Στο **Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου** ο επισκέπτης μπορεί να ενημερωθεί για τα ενδημικά και σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας του Πάρωνα με κύρια έμφαση στο ορεινό τμήμα του.

Η ξενάγηση στο Κέντρο μπορεί να συνδυαστεί με περιήγηση σε επιλεγμένο μονοπάτι της περιοχής.

Συστάδα δενδρόκεδρου (Juniperus drupacea) Μονής Μαλεβής